

Hrvoje Knežević, viši savjetnik AZOO-a iz podružnice Osijek održao je predavanje „Profesionalni razvoj učitelja i nastavnika povijesti i mogućnosti napredovanja u zvanju“, kojim je polaznicima predstavio novi pravilnik o napredovanju i odgovorio na njihova brojna pitanja. Pritom je naveo i primjere usavršavanja učitelja i nastavnika u digitalnom okruženju.

Skup je bio iznimno dobro posjećen te je pokazao da se i skupovi više razine mogu kvalitetno odvijati u *online* okruženju. Voditelji županijskih vijeća su tako mogli dodatno naučiti kako bi se županijska vijeća mogla što bolje organizirati preko digitalnih platformi, a mentori i savjetnici su mogli naučiti kako održati predavanje u virtualnom okruženju. Iznimno kvalitetnim predavačima te aktualnim i zanimljivim predavanjima i sadržajima prezentacija potpuno su ostvareni ishodi skupa, a sudionici su dobili odgovore na svoja brojna pitanja.

Danijela Kegalj

Aktivnost Istarskoga povijesnog društva – Società storica istriana u 2019. godini

Tijekom 2019. udruga je nastavila s provođenjem prepoznatljivih projekata i programa. Pokrenute prethodnih godina, te su aktivnosti postale svojevrsno ogledalo Društva. Ponajprije je riječ o znanstveno-stručnom časopisu *Histria*, čiji je deveti svezak objavljen krajem godine, uz održanje postignute kvalitativne razine i sadržajne koncepcije. Konkretnije, publicirano je pet znanstvenih radova i, uobičajeno, mnoštvo prikaza novih znanstvenih i stručnih naslova, kao i događanja. Istovremeno je započet rad na sljedećem svesku.

Izdavačka djelatnost Društva, međutim, nije se ograničila na izdavanje vlastitoga časopisa: u suizdavaštvu s Povijesnim i pomorskim muzejom Istre (PPMI) objavljen je zbornik *U sjeni Velikoga rata. Odras ratnih zbivanja na život istarskoga civilnog stanovništva*, nastao na temelju istoimenoga međunarodnoga znanstvenog skupa održanoga od 13. do 15. listopada 2016. u Puli. Javnosti je predstavljen sredinom lipnja 2019. u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula, pri čemu su govorili ravnatelj PPMI-ja Gracijano Kešac te urednici Mihovil Dabo i Milan Radošević. Kroz 16 znanstvenih članaka u zborniku su obrađena pitanja vezana za dosad slabo istražene povijesne teme civilnoga

života u Istri, odnosno tadašnjoj Istarskoj markgrofoviji, ali i području zaleđa Sočanskoga bojišta, kao i logora u kojima su u unutrašnjosti Monarhije bili smješteni brojni Istrani za Prvoga svjetskoga rata.

Niz aktivnosti povezanih s antifašističkim nasljeđem istarskoga prostora ponajviše je vezan za projekt „Stoljeće europskog antifašizma. Istra između lokalnog i globalnog“, započet 2017. Početkom godine kreirana je mrežna stranica projekta (<https://stoljeceeuropskogantifasizma.ipd-ssi.hr>), svojevrsan digitalni repozitorij koji je otvorenim pristupom omogućio uvid u sve dotadašnje aktivnosti programa, ali i učinio dostupnim više od 60 snimljenih videosvjedočanstava Istrana koji su preživjeli strahote Drugoga svjetskog rata, kao i parcijalan, ali dosad najpotpuniji popis osoba iz Istre, Rijeke, Zadra, otoka i Slovenskoga primorja poginulih u nacističkim logorima smrti 1943. – 1945. Tijekom siječnja u Svetvinčentu i Žminju postavljena je izložba „Palež u sjećanjima“, koja je prethodnih godina gostovala u brojnim mjestima Istre i susjedstva. Koncem ožujka, u klubu Kotač u Puli (smještenom u Društvenom centru Rojc) održano je javno predavanje Alena Tafre „Fašizam kao ekstremni eurocentrizam: geneza“. Već u svibnju, u povodu obilježavanja Dana pobjede nad fašizmom, isti je prostor ugostio okrugli stol „Antifašizam u Istri: baština i perspektiva“. Moderator skupa bio je Igor Šaponja, a sudjelovali su Renato Matić, Milan Radošević, Igor Jovanović i Aldo Šuran.

I izvan okvira toga projekta, niz je srodnih aktivnosti vrijednih da se zabilježe, a provedenih koncem godine. Sredinom listopada u Puli je, u suorganizaciji Društva, predstavljeno drugo, dopunjeno izdanje knjige Vjekoslava Ladavca *Moji zatvori*. Publikacija koju je uredio Milan Radošević objavljena je u povodu 90. obljetnice događaja pod Kamuš brijegom (24. III. 1929.) te strijeljanja Vladimira Gortana (17. X. 1929.). Nedugo nakon toga, u suradnji sa zagrebačkim Institutom za povijest umjetnosti i Društvom arhitekata Istre, organiziran je dvodnevni međunarodni znanstveni skup *Baština odozdo. Kritički pristupi i nove prakse* u sklopu manifestacije Dani arhitekture u Istri. Skup je organiziran kao dio širega, međunarodnoga interdisciplinarnoga projekta „Baština odozdo / Drežnica: Tragovi i sjećanja 1941. – 1945.“, pokrenutoga 2018. pod voditeljstvom Sanje Horvatinčić s Instituta za povijest umjetnosti.

Početkom studenoga Igor Jovanović i Igor Šaponja u Štinjanu su održali predavanje „Puljani u koncentracijskim logorima nakon Španjolskoga građanskog rata s osvrtnom na Štinjanca Juricu Kalca“, a koncem istoga mjeseca u

pulskome je Domu antifašista u partnerstvu s Udrugom antifašističkih boraca i antifašista grada Pule te u suradnji s Hrvatskom udrugom nastavnika povijesti održan mjesečni program Metakina, projekta Pulske filmske tvornice. Tijekom triju dana pulska je publika bila u prilici pogledati niz raznorodnih, intrigantnih filmskih naslova. Prvoga su dana, uz moderiranje Igora Jovanovića, Milana Radoševića i Igora Šaponje, prikazana tri filma: „Istra“ Branka Marjanovića (1945.), Šaponjin „Šjora Rina Smajla“ (2007.) te „Circa oaza“ Tatjane Božić (1999.). Idućega je dana moderiranje preuzeo glumac Igor Galo, a prikazan je dugometražni „Na istarski način“ Vladimira Fulgosija iz 1985. Konačno, trećega je dana moderator bio etnolog Sandi Blagonić, a na rasporedu su bili „Ne priznajemo sramotnu odluku“ Branka Marjanovića iz 1953. i „Trst, Jugoslavija“ Alessija Bozzeri iz 2017.

Uz štinjansko predavanje o antifašističkome heroju Kalcu, Šaponja i Jovanović u Državnom su arhivu u Pazinu u povodu obilježavanja Dana povijesti održali predavanje „Ilegalne migracije iz Istre od kraja II. svjetskog rata do 70-ih godina dvadesetoga stoljeća“. Konačno, tijekom godine održana su i četiri predavanja u suradnji s pulskim mjesnim odborima. Koncem lipnja na Rotondi kupališta Stoja, u povodu obilježavanja Dana sv. Petra, održano je predavanje Antona Percana „Povijest kupališta u Puli“. Uz predavanje održano je i izlaganje o Stoji Vladimira Mira Načinovića. Sredinom rujna, u Osnovnoj školi Šijana, u sklopu obilježavanja Dana Gospe od Milosti u Šijani, povijest „Tramvaja u Šijani“ okupljenoj su publici približile Gordana Milaković i Katarina Povedić. U listopadu, za obilježavanja Dana sv. Mihovila, Klara Buršić-Matijašić održala je na Filozofskom fakultetu predavanje „Od samostana do studentskoga kampusa: arheološka istraživanja na brijegu sv. Mihovila 2018./2019.“, a Josip Vretenar, u povodu obilježavanja Dana Misericordije, „Pulska javna skloništa: neistraženo podzemlje grada“ u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula.

Društvo je nastavilo aktivnost i u digitalnoj sferi. Nastavljen je projekt održavanja i popunjavanja internetske enciklopedije Istrapedia, kao i dotad, u suradnji s Istarskom kulturnom agencijom. Profil na Facebooku i mrežne stranice tijekom godine bile su prostorom redovitih najava događanja povezanih s istarskom prošalošću. Na prosinačkoj redovitoj godišnjoj skupštini Društva najavljene su aktivnosti i planovi za nadolazeće razdoblje.

Suradnici
Collaboratori
Sodelavci
Contributors